

DROR MIŠANI

Dingęs be žinios

AVRAHAMAS AVRAHAMAS,
PIRMASIS TYRIMAS

Iš hebrajų kalbos vertė
Kristina Gudelytė

Sofoklis

VILNIUS, 2017

Versta iš:
Dror Mishani.
TIK NE'EDAR.
Jerusalem, 2011

Knygos leidimą rėmė

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

ISBN 978-609-444-208-7

Copyright © 2011 by Dror Mishani
First published under the original
Hebrew language title TIK NE'EDAR
by Keter, Jerusalem, 2011
© Kristina Gudelytė,
vertimas į lietuvių kalbą, 2017
© Leidykla „Sofoklis“, 2017

Kaip jie susitiko? Atsitiktinai, kaip ir visi.

Denis Diderot, *Žakas Fatalistas ir jo šeimininkas*

1

Priešais sėdėjo motina. Dar viena motina.

Per šią pamainą jau net dvi spėjo apsilankyti. Pirmoji – dar visai jaunutė, aikštinga gražuolė. Akinamai balta prie kūno dailiai prigludusia triko palaidine, gundomai išsišovusiais raktikauliais. Moteris skundėsi, esą jos sūnus buvo sumuštas prie mokyklos. Kantriai jos išklausęs pareigūnas pažadėjo įvykį išsamiai ištirti. Antroji motina reikalavo skirti seklį, kad šis pasekęs jos dukrą išsiaiškintų, kodėl kalbėdama telefonu ji ima kuždėti, o naktimis užsirakina kambario duris.

Pastaruoju metu vyresnysis inspektorius buvo pilte apipiltas panašaus pobūdžio pareiškimais ir skundais. Štai aną savaitę viena moteris dievagojosi, esą anyta ją prakeikusi. Pareigūnui akimirką netgi pradėjo dingotis, kad jo kolegos, norėdami pasityčioti, tiesiog gatvėje stabdo atsitiktinius praeivius ir primygtinai jų prašo teikti iš koto verčiančius pareiškimus. Juk per kitas pamainas tokių beveik nepasitaiko.

Buvo dešimt minučių po šeštos valandos vakaro. Jei inspektoriaus Avrahamo Avrahamo kabinete būtų buvęs langas,

jis tikrai būtų pastebėjęs, kad lauke pradėjo temti. Jo mintys jau klaidžiojo visai kitur: svarstė, ką pakeliui namo nusipirks vakarienei ir ką kramsnodamas žiūrės per televizorių. Tiesa, iš pradžių dar teks nuraminti trečiają motiną. Avrahamas įsistebeilijo į kompiuterio ekraną. Laukė tinkamos akimirkos. Staiga jis paklausė:

– Ar žinote, kodėl hebrajų kalba nėra parašyto nė vieno detektyvinio romano?

– Ką?

– Klausiu, kodėl hebrajų kalba nebūna detektyvinių romanų? Kodėl pas mus nerašomos tokios knygos, kaip, tarkim, Agatos Kristi kūriniai arba *Mergina su drakono tautiruote*?

– Nesu didelė literatūros žinovė.

– Tada aš jums pabandysiu paaiškinti, kodėl. Pagrindinė priežastis ta, kad čia beveik nepasitaiko dėmesio vertų nusikaltimų. Neturime serijinių žudikų, mus aplenkia vaikų grobimai; beveik nėra net prievartautojų, gatvėse užpuldinėjančių moteris. Nusikaltimus čia paprastai daro kaimynas, dėdė ar senelis, todėl siekiant juos išaiškinti nė neprireikia sudėtingų tyrimų. Kaip matote, atsakymo toli ieškoti nereikia. Ką noriu tuo pasakyti? Ogi nieko ypatinga, tik bandau jus įtikinti, jog tikimybė, kad jūsų sūnui kas nors nutiko, yra labai menka, ir tai jums sakau anaipatol ne todėl, kad siekčiau jus nuraminti. Tai paprasčiausia statistika, be to, nematau jokių priežasčių manyti, kad šis atvejis būtų kuo nors ypatingas ir turėtų kelti nerimą. Patikėkite manimi, nepraeis nė valanda, na, galbūt trys, ir, nudūręs akis, jis būtinai sugrįš namo, vėliausiai – rytoj

ryte. Jei nuspręščiau, kad jūsų sūnui reikalinga skubi pagalba, būčiau priverstas operatyvinės grupės pareigūnams nedelsdamas duoti nurodymą šukuoti visą apylinkę. Tokia procedūra. Kalbu jums remdamasis ilgamete patirtimi – štai tada vaikišcias gali būti aptiktas tokioje būklėje, kokioje, patikėkite manimi, tikrai nenorėtumėte, kad būtų pastebėtas. O žinote, kas nutiks, jei sučiuptume jį rūkant žolę? Neturėsiu kito pasirinkimo – būsiu priverstas pradėti bylą. Patariu jums neskubėti rašyti pareiškimo ir paieškas atidėti. Nebent jūsų nuojauta šnabždėtų ką nors negera, ir turėtumėte man ką nors daugiau pasakyti, nurodyti kokius nerimą keliančius ženklus ar išsamiai ir suprantamai paaiškinti, kodėl jums atrodo, jog iš tiesų galėjo kas nors nutikti. Jei yra svarių priežasčių, nedelsdami pradėsime be žinios dingusio asmens tyrimą ir skubiai organizuosime paieškas. Jei ne, siūlau palaukti iki rytojaus ryto.

Inspektorius Avrahamas akimis įsikibo į moterį bandydamas suprasti, kokį įspūdį šiai padarė jo neilgas monologas. Moteris atrodė sutrikusi. Regis, ji nebuvo pratusi pati priiiminėti sprendimų ar parodyti atkaklumą.

– Aš tikrai nežinau, ar jam kas nors nutiko, – balse pasigirdo bejėgiškumo gaidelė. – Tiesiog sūnui nebūdinga taip imti ir lyg į vandenį pradingti.

Net ir praėjus penkiolikai minučių, juodu vis dar sėdėjo vienas priešais kitą nedideliame inspektoriaus Avrahamo Avrahamo kabinete. Jau nuo penktos valandos popiet jam niekaip nepavyko ištrūkti parūkyti. Užtraukti dūmą nuolat gundė prieš akis šmėžuojantis ant stalo numestas *Time* pakelis ir nedidukas juodos spalvos *Bic* žiebtuvėlis. Dėl

viso pikto po vieną tokį dar nešiojosi abiejose kelnių bei marškinių kišenėse.

– Ką gi, darsyk aptarkime svarbiausius dalykus ir priimkime sprendimą, ką galima nedelsiant padaryti, jei grįžusi namo vis dar jo nerasite, gerai? Minėjote, kad kaip visada vaikas ryte išėjo į mokyklą. Kurią tiksliai valandą? Be dešimt aštuonios?

– Jau sakiau, į laikrodį nežiūrėjau. Bet spėju, kaip ir kas rytą – be penkiolika aštuonios.

Inspektorius Avrahamas pastūmė į šalį kompiuterio klaviatūrą, pasirausęs stalčiuje išsitraukė paprastą rašiklį be dangtelio ir ant popieriaus lapelio užsirašė kelis trumpus sakinius. Rašydamas itin keistai laikė rašiklį: pirštais taip stipriai spaudė jį prie pat smaigalio, kad šie net nubalo. Pirštų galai beregint nusidažė mėlynai.

– Tikslus laikas, ponija, ne taip jau ir svarbu. Ar sūnus pasiėmė kuprinę? Galbūt pastebėjote, kad prieš išeidamas pasigriebė kokį neįprastą daiktą, galbūt kuprinė buvo kaip niekada išsipūtusi, o spintoje spėjote pasigesti kokių drabužių?

– Po spintą nesiknaisiojau.

– O kada pastebėjote, kad paliktas mobilusis telefonas?

– Dieną, kai tvarkiau jo kambarį.

– Ar kasdien tvarkote sūnaus kambarį?

– Ką? Ne, ne kasdien. Kai matau, kad ten baisi netvarka.

Inspektoriui Avrahamui ši moteris pasirodė kaip viena tų, kurios nevengia kasdien tvarkyti namus. Žemaūgė, trumpomis rankomis, sėdi priešais ant kėdės pakraščio visa įsitempusi, mažumėlę palinkusi į priekį, jai ant kelių

guli nudrengta juodos spalvos odinė rankinė. Viena ranka stipriai ją gniaužia, o kita spaudžia nedidelį mobiliojo telefono aparatą, mėlynos spalvos seno modelio *Samsung*. Ši gunktelejusi motina, turinti šešiolikmetį sūnų, netgi galėtų būti jo bendraamžė, na, gal dvejis metais vyresnė. Nebus daugiau kaip keturiasdešimties. Žinoma, Avrahamas to neužsirašė, nes tyrimui tai būtų visiškai nereikšminga informacija.

– Telefonas buvo išjungtas, tiesa? Regis, taip sakėte?

– Taip, buvo išjungtas. Jis gulėjo ant stalo jo kambaryje.

– Ar jį įjungėte?

– Ne. Manote, kad reikėjo?

Tai buvo pirmasis jos klausimas. Motina stipriau sugniaužė rankinę, ir vyresniajam inspektoriui pasirodė, kad jos balsas atgijo, sakytum, būtų atsiradę vilties, kad, vos įjungus telefoną, šis suskambės, ir kitame gale pasigirdęs sūnaus balsas skubės ją nuraminti, kad jis jau pakeliui namo.

– Nežinau, miela ponია. Šiaip ar taip, patariu vos grįžus nieko nelaukiant jį įjungti.

– Kai pamačiau tą telefoną, mane užplūdo bloga nuojauta. Nepamenu, kad kada nors būtų jį pamiršęs.

– Taip, jau minėjote. O klasės draugui paskambinote tik popiet, tiesa?

– Palaukiau iki ketvirtos, nes pasitaiko, kad kartais sūnus šiek tiek vėluoja sugrįžti, o trečiadieniais pamokos ypač ilgai trunka, todėl paprastai namuose jis pasirodo apie trečią arba net pusę keturių. Todėl ir skambinau tik apie ketvirtą.

– O jūs pasitikite tuo draugu?

– Taip, – iš pradžių tvirtai nuskambėjęs atsakymas baigėsi abejonės gaidele.

– Ar nepagalvojote, kad vaikas galėtų meluoti?

– Jis juk supranta, kaip nerimauju.

– Ponia, aš tikrai nežinau, ar jis meluoja, ar ne, aš visiškai jo nepažįstu. Žinau tik viena: kartais draugai vienas kitą dangsto, todėl jei šiandien jūsų sūnus nusprendė „nusiplauti“ nuo pamokų, nusidanginti į Tel Avivą ir, tarkim, pasidaryti ten tatuiruotę, jis galėjo apie tai papasakoti savo geriausiam draugui ir paprašyti jo niekam apie tai neprasitarti.

„Ar aš pats būčiau galėjęs taip pasielgti?“ – susimąstė inspektorius Avrahamas Avrahamas. Akimirką jis dvejojo, ar ir šiandien moksleivių žargonu vis dar sakoma „nusiplauti nuo pamokų“. Galbūt todėl, kad priešais jį sėdinti moteris atrodė iš baimės sustingusi ir be galo sutrikusi – galbūt dėl susiklosčiusių aplinkybių ir dėl to, kad atsidūrė policijos komisariate, o galbūt dėl vėlyvo meto – inspektorius nusprendė nebedrumsti vargšelei proto ir nebesileisti į prisiminimus apie tai, kad ir jis mokėsi toje pačioje mokykloje ir puikiai atsimena, kaip ne vieną rytą nukulniavęs į autobusų stotelę Šenker gatvės pradžioje, užuot važiavęs į mokyklą, sėsdavo į 1-ojo ar 3-ojo maršruto autobusą ir be persėdimo nukakdavo iki Tel Avivo. Paprastai apie šias savo išvykas jis niekam nepasakodavo, net ir draugams, kuriuos, tiesą sakant, buvo galima ant pirštų suskaičiuoti. Be to, anuomet Avrahamo galvelėje buvo suregzta įtikinama istorija, jei kartais netyčia sutiktų mokytoją ar šiaip pažįstamą žmogų.

– Ir kodėl jis turėtų ten trenktis nieko apie tai nepranešęs? Jis gyvenime nėra taip pasielgęs.

– Galbūt taip, o gal ir ne, reikia išsiaiškinti. Jei grįžusi dar nerasite sūnaus namuose, patariu dar sykį susisiekti su jo draugu, o galbūt ir kitais bičiuliais. Pabandykite jų at-sargiai paklausinėti, ar jūsų sūnus neturi kokių pamėgtų vietų, kuriose kartkartėmis apsilanko. Galbūt draugauja su mergina, apie kurią jūs nieko nežinote, arba kas nors panašaus? Pabandykite giliau pasiknaisioti atmintyje, galbūt anksčiau yra minėjęs, kad trečiadienį turi kokių planų? Galbūt yra jums ką nors pasakojęs, o jūs tiesiog apie tai pamiršote?

– Kokių dar planų? Jis nieko man neminėjo.

– Na, tuomet gal ką nors prasitarė broliams ar seserims? Galbūt jiems yra ką nors sakęs, dėl ko būtų galima lengviau atsipūsti? Arba kitiems giminaičiams: pusbroliams ar seneliams?

Policijos pareigūno spėlionės tarsi mažytė užuomina, regis, ir vėl kažką sujudino moters sieloje, bet tik trumpai akimirkai. O galbūt jam tik taip pasirodė. Nerimo prislėgta moteris atskubėjo į policijos komisariatą su viltimi, kad čia būtinai atsiras tokių, kurie į šią žinią nepažiūrės pro pirštus ir nedelsdami imsis paieškų, todėl šis pokalbis jai sukėlė dar didesnę sumaištį. Ji apskritai neturėtų čia būti. Jei iš šalies nebūtų išvykęs jos vyras, tai jis, o ne ji dabar sėdėtų inspektorius Avrahamo Avrahamo kabinete, atsa-kinėtų į telefono skambučius, grasindamas keltų balsą ir bandytų išnarplioti painius mazgus. Jai, likusiai namuose, jau seniai būtų duoti nurodymai, kaip vienai pradėti

paieškas, o štai dabar priešais sėdintis pareigūnas apie jos sūnų drįsta kalbėti taip, tarsi šis būtų ne jos kūnas ir kraujas, o nepažįstamas žmogus. Tiesa, Avrahamas Avrahamas, kalbėdamas su ja, vartojo daugiskaitą, tarsi taip bandytų pasidalyti moterį prislėgusiu rūpesčiu, kad ji nebesijaustų viena kaip pirštas, tačiau tai nedaug tepadėjo. Vyresniajam inspektoriui pasirodė, kad ši motina trokšta kaip galima greičiau pabaigti nevykusį pokalbį, tačiau tuo pat metu nenori grįžti namo. O štai jis pats jau sunkiai tvėrė savam kailyje. Ir tą nekantrą akimirką, moteriai nė nepastebėjus, popiergalio viršuje jis užrašė dingusiojo vardą – Oferas Šarabis – ir pabraukė jį dviem ryškiais brūkšniais.

– Jis beveik nebendrauja nei su broliu, nei seserimi, – tikino moteris. – Broliui vos penkeri, o su seserimi juodu nepaprastai skirtingi.

– Bene tai pakenktų? Dar vienas klausimas: ar namuose vaikai turi kompiuterius?

– Kompiuteris yra jo ir brolio kambaryje.

– Ką gi, tuo geriau. Vos grįžusi namo patikrinkite jo elektroninius laiškus ir *Facebook'o* paskyrą, jei, žinoma, tokią turi. Galbūt paaiškės, kad kam nors ką nors yra rašęs, ir vienu gūsiu bus nupūstos visos rūpesčio dulkės. Ar žinoite, kaip tai padaryti?

Inspektorius suprato, kad moteris tikrai neketina paklausti jo patarimo, tai kurių galų jai apie tai kalbėjo? Grįžusi namo, ji tik grąžys rankas ir nieko nedarys. Kaip nuplikyta strykčios nuo kiekvieno telefono skambučio ar laiptinėje pasigirdusio šnaresio. Net jei sūnus nepasirodys visą naktį, nėra abejonių – sėdės pastėrusi iš baimės ir

lauks. O rytoj tais pačiais drabužiais nudelbusi akis vilkdama koją už kojos ir vėl pasirodys komisariate. Nėra abejonių – ji čia sugrįš. Galbūt dar sykį telefonu susisieks su savo vyru, tačiau šis niekuo negalės jai padėti.

Stojo tylą. Moteris nieko neatsakė į pasiūlymą patikrinti sūnaus elektroninį paštą: galbūt įsižeidė, o galbūt gėdijosi prisipažinti, kad neišmano padaryti, kaip liepta.

– Paklauskite, miela ponija, aš tik bandau jums padėti. Jūsų sūnus neturi kriminalinių įrašų, o ir pati tvirtinate, kad jam nebūdingas nenusipėjamas elgesys. Nebūna, kad normalūs vaikai tiesiog taip imtų ir pradingtų. Pasitaiko, kad ir jie „nusiplauna“ nuo pamokų, kelioms valandoms pabėga ar apimti gėdos dėl tokio savo elgesio kiek laiko nedrįsta sugrįžti, nes puikiai supranta netinkamai pasielgę ir būgštauja, kad jiems nebus atleista, tegu tai ir visiškas menkniekis. Tačiau šiaip jie nepradingsta. Pabandyčiau jums pateikti įmanomą scenarijų: jūsų sūnus nusprendė neiti į mokyklą, nes šiandien buvo koks svarbus rašomasis darbas, kuriam jis nebuvo pasiruošęs. Galbūt žinote, ar šiandien nebuvo rašomojo darbo? Galbūt apie tai galite pasiteirauti to paties jūsų jau minėto draugo? Vaikinas nebuvo jam pasiruošęs, tačiau yra pratęs gauti gerus pažymius ir nenorėjo nuvilti tėvų, todėl, užuot ėjęs į mokyklą, slampinėjo gatvėmis arba kokiame prekybos centre, kur jį pastebėjo kokia mokytoja ar koks kitas jūsų šeimos pažįstamas. Štai jis ir išsigando, kad dabar visas pasaulis sužinos, kad „nusiplovė“ nuo pamokų, todėl ir vengia grįžti namo. Net ir normaliems vaikams taip nutinka. Tad jei tamsta nieko nuo manęs neslepiate, tikrai neverta nerimauti.

– Ką aš galėčiau slėpti? – moters balsas virpėjo. – Tik prašau jį surasti. Be telefono neišmanau, kaip su juo susisiekti...

Šis pokalbis niekur nevedė. Reikėjo jį kuo greičiau baigti. Išleidęs atodūšį Avrahamas Avrahamas pasiteiravo:

– Jūsų vyras grįžta tik po kelių dienų?

– Po dviejų savaitių. Jis dirba kroviniame laive, kuris išplaukė į Triestą. Turės galimybę išsilaipinti tik po keturių dienų.

– Galiu jus patikinti, tikrai neprireiks to daryti. Kur dabar yra Ofero brolis ir sesuo?

– Palikau juos su kaimyne.

Inspektorius Avrahamas Avrahamas staiga suprato, kad pirmą kartą per visą pokalbį garsiai ištarė dingusiojo vardą. *Oferas*. Jo ausiai jis nuskambėjo ypač maloniai, todėl mintyse juo pakeitė savąjį, kaip kad buvo pratęs daryti išgirdęs patinkantį vardą. Galvoje aidėjo dar vienas neįmanomas derinys: *Oferas Avrahamas*. Inspektorius *Oferas Avrahamas*. Policijos vyresnysis inspektorius *Oferas Avrahamas*. Policijos vyresnysis inspektorius *Oferas Avrahamas* šiandien pranešė, kad dėl asmeninių priežasčių traukiasi iš pareigų...

– Siūlau jums keliauti pas vaikus ir užtikrinu, kad rytoj mudviem nebebus jokio reikalo susitikti. Aš pats pasirūpinsiu, kad ryte su jumis telefonu susisiektų mano kolega ir pasiteirautų, kaip viskas klostosi.

Padėjęs rašiklį ant popieriaus lapo inspektorius Avrahamas ražydamasis išrietė nugarą ir prisispaudė prie kėdės atlošo. Regis, moteris nė nemanė pajudėti. Jei tiesiai

šviesiai nepasakysi, kad pokalbis baigtas, ji niekur iš čia nesijudins. Galbūt vertėtų užduoti dar kelis klausimus, juk vargšelei taip nesinori likti vienai. Staiga popiergalio apačioje Avrahamas pastebėjo per pokalbį savo paties ranka nupaišytą mėlyną žmogiškąjį – vienas ilgas brūkšnys, atstojantis dubenį, pilvą ir kaklą, kitas jam statmenas – rankas, o virš šio – galvą vaizduojantis apskritimas. Aplink galvą buvo apšivijusi, kaip atrodė, virvė, o iš apskritimo varvėjo kraujo lašai. O gal ašaros? Nors ir nebuvo priežasties taip elgtis, inspektorius paskubomis ranka pridengė ne itin vykusį, nesąmoningai atsiradusį kūrinį. Ant pirštų tarsi įkalčiai švietė mėlynos rašalo dėmės.

Kai po septintos vakaro Avrahamui pagaliau pavyko ištrūkti į gatvę, virš policijos komisariato ir Technologijų instituto plytėjo aptemęs dangaus skliautas. Patraukęs į dešinę, inspektorius žingsniavo Fichmano gatve, mažumėlę pasistūmėjęs į priekį pasuko į kairę ir Goldos Meir gatvėje įrengtame pėsčiųjų take, jungiančiame Neve Re-mezo ir Kirjat Šareto kvartalus, įsiliejo į spėriai judantį aktyviai laisvalaikį leidžiančių žmonių srautą. Avrahamas stengėsi neužsikrėsti jų energinga eigastimi. Jis sliūkino koja už kojos, o galop atrodė, kad apskritai sustojo. Buvo maloniai vėsus gegužės pradžios vakaras. Jau netrukus dienos pabaigos retai kada lepins panašia gaiva.

Dėl lėtos žinginės tirštoje žmonių tarmėje, kurioje dauguma eptikų būna darosi ar trimis dešimtimis metų vyresni, Avrahamas, inspektorius, Avrahamas, slykino. Čia reikėjo šiek tiek spurtinėti, žingsnis ir marškas, o gal trumpomis